

Asia: VN/7050/2023

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

Akava pitää tärkeänä hallitusohjelman mukaista tavoitetta siitä, että jokaisella nuorella on edellytykset rakentaa hyvää elämää ja tavoitella unelmiaan. Tämä edellyttää, että jokaiselle lapselle ja nuorelle turvataan oikeus laadukkaaseen koulutukseen aina varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle.

Tavoitteen saavuttamiseksi on välttämätöntä, että myös oppilaiden ja opiskelijoiden moniammatillinen tuki on kunnossa ja sille on taattu riittävät resurssit. Tämän vuoksi Akava edellyttää, että hallituskauden puolivälissä keväällä 2025 annetaan selvitys, miten opiskeluhuollon siirto hyvinvointialueille on toteutunut. Selvityksestä on käytävä ilmi oppilas- ja opiskelijahuollon palveluiden laatu sekä kuinka kuraattori- ja psykologipalveluiden toteuttaminen lähipalveluina koulujen ja oppilaitosten tiloissa on toteutunut. Myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon osalta on tehtävä vastaava selvitys.

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

Akava on huolissaan nuorten kasvaneista mielenterveyden haasteista. Mielenterveys- ja päihdehäiriöt aiheuttavat pääosan opiskelijoiden terveyshaitoista ja ovat merkittävä syrjäytymisen ja pitkäaikaisen työkyvyttömyyden riskitekijä. Riittävillä resursseilla varmistetaan hyvinvoivien opiskelijoiden siirtyminen työelämään. Painopiste on laitettava ennaltaehkäisyyn. Lisäksi matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalveluilla turvataan nuorten koulunkäynti ja opiskelu sekä ehkäistään ongelmia tulevaisuudessa. Tämä on koko yhteiskunnan etu.

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

Akava kannattaa tavoitetta tukea nuorten hyvinvointia laaja-alaisessa yhteistyössä yhteiskunnan eri

toimijoiden kanssa. Monialaisen ja -ammattillisen yhteistyön yhteydessä on varmistettava, että työtä tekevät siihen pätevöityneet ammattihenkilöt. Akava pitää huolestuttavana suuntausta, jossa esimerkiksi kunnissa kouluihin palkataan henkilöitä, joiden tehtävistä ja kelpoisuuksista ei säädetä lailla.

Nuorisotyön ja -toiminnan tukemisen linjaukset

Akava pitää nuorisotyön ja -toiminnan tukemisen linjauksia tärkeinä. Se korostaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisen merkitystä: nuorisolain tavoitteen mukaisesti on keskeistä kiinnittää huomiota syrjinnän ehkäisemiseen, esteettömyyden varmistamiseen, sukupuolten tasa-arvon edistämiseen

ja kulttuurisen moninaisuuden huomioimiseen.

Painopisteet nuorisoalan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

-

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

Akava kannattaa ohjelmassa esitettyjä tavoitteita nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle. Se pitää tärkeänä, että Suomi edistää nuorten

yhteiskunnallista osallistumista tukemalla aktiivista kansalaisuutta ja edistämällä sosiaalisten ja kulttuurienvälisten taitojen, ympäristövastuullisuuden, kriittisen ajattelun ja medialukutaidon kehittymistä.

Muita näkemyksiä ohjelmasta

Akava pitää VANUPO-luonnosta erittäin tärkeänä, mutta aiempiin vastaaviin ohjelmiin verrattuna kovin suppeana. Ohjelmassa on tyypistetty koulutusta, työelämää ja toimeentuloa koskevia osioita. Mielenenterveyden edistäminen näkyy melko kapeasti lähinnä vapaa-ajan harrastus- ja kulttuuritoiminnan edistämisenä. Lausunnossaan Akava korostaakin, kuinka nuorten mielenenterveyspalveluiden saatavuuden parantaminen ja lasten ja nuorten mielenenterveyden tukeminen ovat Suomen tulevaisuuden kannalta aivan keskeisimpiä kysymyksiä.

Sahamies Miika
Akava ry